

Vittraskolorna AB
jenni-ann.mattson@academedia.se

2020-02-10

1 (22)

Dnr-SI 2019:6406

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Vittra
Samset i Jönköping kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vittra Samset avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vittra Samset i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn förstärker styrning och ledning av skolans jämställdhetsarbete genom att utveckla analysen av skolresultat och sätta in åtgärder för att motverka könsskillnader.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 8 juni 2020** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till ana-maria.koci.spang@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6406) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att rektorn på Vittra Samset i flera delar kontinuerligt och systematiskt följer upp och analyserar verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar i förhållande till nationella mål. Utifrån det vidtar rektorn också åtgärder i syfte att utveckla verksamheten.

Rektorn leder och styr det pedagogiska arbetet så att lärarna ges goda förutsättningar för samverkan och kollegialt lärande, som både syftar till att förbättra undervisningen och som ger faktiskt avtryck i undervisningen. Att eleverna görs delaktiga i detta arbete genom kontinuerliga utvärderingar och avstämningar kring den undervisning de ges är en framgångsfaktor för skolan. Skolans jämställdhetsarbete leds av rektorn främst genom skolans likabehandlingsarbete. Skolinspektionen ser ett behov av att utveckla jämställdhetsarbetet genom att mer genomgripande analyser görs av insamlade resultat. I synnerhet när både kunskapsresultat och elevernas upplevelser av trygghet skiljer sig åt mellan pojkar och flickor krävs en gedigen analys för att skolan ska ha belägg för vilka riktade, ändamålsenliga och förebyggande åtgärder som behöver sättas in.

Rektorn bedriver ett välfungerande, systematiskt och löpande arbete för att utveckla utbildningen

Skolinspektionens granskning visar att rektorn skaffar sig en god nulägesbild av skolans verksamhet och behov genom en löpande och bred uppföljning. Utöver uppföljning av kunskapsresultat som är fördelat över kön, ämnen och årskurser följs värdegrundsarbetet upp genom trygghet- och trivselsenkäter. Vidare följs undervisningen upp genom elevernas utvärderingar av lektioner, teman, trygghet och studiero, skolledningens klassrumsbesök, rektorns enskilda samtal med pedagoger, elever och vårdnadshavare och elevhälsans dokumentation. Rektorn eller biträdande rektor följer upp hur undervisningen fungerar, bland annat hur lärarna arbetar med värdegrundsuppdraget i undervisningen, och lärarnas individuella mål och förutsättningar genom lektionsbesök, medarbetarsamtal och elevernas utvärderingar. Lärare får återkoppling utifrån en specifik mall i vilken man fyllt i sina mål och där feedbacken förs in. Skolinspektionen ser att viktiga framgångsfaktorer för skolans välfungerande utvecklingsarbete är att ledning och personal tillsammans och systematiskt arbetar med gemensamma prioriterade mål kring vad de behöver utveckla på skolan och att varje lärare personligen omfattas av detta utvecklingsarbete genom egna prioriterade individuella mål och handlingsplaner som ska ge avtryck på undervisningens kvalitet. En annan framgångsfaktor är att det finns schemalagd och strukturerad tid avsatt för att detta arbete kan genomföras löpande och systematiskt genom så kallade utvärderings- och förberedelsedagar (UF-dagar) var sjätte vecka samt vid arbetsplatsträffar och att rektorn leder detta arbete. Lärarna själva berättar att de upplever att de har ett "väldigt uppstyrt" år då de följer ett årshjul med sex perioder som avslutas med UF –dagarna och att det är bra att de ges tid att analysera periodens arbete och olika resultat. Exempelvis har lärare tillsammans med skolledningen konkretiserat skolans arbete med huvudmannens övergripande mål för samtliga skolenheter- trygghet och motiverande lärande- utifrån sin egen skolas

resultat och behov. Av skolans kvalitetsdokument ”*Sammanfattning av kvalitetsåret 2018/2019*” framgår att identifierade utvecklingsområden på skolan är elevhälsans förbyggande och främjande arbete, samsyn och delaktighet med eleverna kring skolans ordningsregler, lärarnas bedömningskompetens, former för sambedömning, elevinflytande, språkutvecklande arbetssätt och digitalisering.

I samtliga intervjuer och i insänd dokumentation ges en samstämmig bild av att det finns en systematik i skolans utvecklingsarbete och att det följer en plan. Lärare framhåller själva att det som gör utvecklingsarbetet framgångsrikt är att det framförallt finns tillräckligt med tid avsatt för utvecklingsarbete på skolan och att det är nära till ledningen och lätt att få stöd i arbetet, både av varandra i personalgruppen och av skolledningen som upplevs som tillgänglig. Granskningen visar vidare att skolledningen får en väl underbyggd kartläggning och analys att använda när de ska fatta beslut om prioriteringar och resursfördelning. Analyser av de resultat som följts upp sker i arbetslagen och lärarna använder sig av en framtagen analysmall som stöd. Arbetslagsledarna skickar sedan vidare arbetslagens analyser till ledningslaget och utifrån dessa analyser kommer skolledningen överens om vad de behöver fokusera på, beslutar vem som ska genomföra vilken aktivitet/åtgärd, när det ska göras och förväntad effekt. Även elevhälsans analyser av behov ligger till grund för resursfördelningen. Exempelvis har rektorn ökat lärartätheten i klasser utifrån arbetslagens analyser, och styrt elevhälsans kompetenser till att göra riktade insatser mot vissa klasser. Rektorn följer upp resursfördelningen och att resurser hamnar rätt och tar hjälp av både arbetslagen och elevhälsan även i det arbetet.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet är tydlig och väl förankrat i personalgruppen

Granskningen visar att rektorn lägger stor vikt vid att lärare samverkar och har därför skapat goda förutsättningar för lärarna att samverka med varandra och med elevhälsan. Lärarna ger i intervjuer flera exempel på hur de ges goda möjligheter till att samverka med varandra och Skolinspektionen ser denna möjlighet och prioritering från skolledningens sida som en framgångsfaktor för skolan. Exempelvis berättar lärare i intervju att de har förkortat dagordningen för sina veckovisa arbetslagsmöten och att de tagit bort sådant som inte är relevant för att istället använda tiden till att samverka kring planering, bedömning och utvecklingsarbete. Även under UF-dagarna har lärarna gemensam planeringstid kring olika projekt och det är enligt lärarna tydligt vem som leder och får ansvar för de olika projekten. Lärare berättar att de även samverkar mycket årskursvis så att det blir likvärdigt för eleverna. De delar exempelvis pedagogiska planeringar med varandra och byter klasser. Lärarna arbetar efter en gemensam lektionsstruktur och har ett gemensamt förhållningssätt, vilket framgår av lektionsobservationer och i intervjuer med både elever och lärare. Rektorn på Vittra

Samsat har också organiserat arbetet så att det finns goda förutsättningar för kollegial samverkan kring pedagogiska frågor. På skolan finns ett antal olika mötesföreläringar, bland annat en fast tid i veckan kallad för "Pedagogisk timma". Denna tid leds av förstelärare, rektorn eller representant för elevhälsan och syftar till att fortbilda undervisande lärare i olika ämnen utifrån skolans prioriterade mål som en del av skolans kollegiala lärande.

Granskningen visar vidare att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna och att rektorn har sett till att rutiner och ansvarsfördelning, roller och mandat är väl förankrade i personalgruppen. Skolinspektionen ser att detta är något som är positivt för verksamheten på skolan då personalgruppen effektivt kan arbeta åt samma håll utifrån gemensamma riktlinjer. I intervjuer med lärare framkommer att det finns en tydlig styrkedja på skolan vilket också skapar en trygghet för dem. Att alla arbetslagsledare sitter med i skolläringarna gör det också lättare att få en samsyn i personalgruppen. Kommunikationen underlättas av och blir effektiv genom att rektorn förmedlar till lärarna vad han vill med undervisningen genom arbetslagsledarna och att lärarna också kan skicka vidare frågor tillbaka till rektorn genom arbetslagsledaren. Lärarna berättar i intervju att de tillsammans under en arbetsplatsträff har dokumenterat alla rutiner och överenskommelser och att det därmed blir lätt för ny personal att ta del av vad som gäller på skolan. Det finns även rutiner för att ta emot och stötta nyanställda, både behöriga och obehöriga lärare, genom att de får utsatt tid för gemensam introduktion och att de då tar del av skolans gemensamma överenskommelser och rutinerna. I intervjuer med skolläringarna uppges att både rektor och biträdande rektor hjälper till med stöd till nyanställda och med handledning kring bland annat planering och bedömning till obehöriga lärare. Skolan har också ett system med mentorskap. I Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal framkommer att lärarna själva anser att skolans rutiner för att introducera och handleda nyanställda lärare fungerar bra.¹

¹ Genomsnittsindex på frågan "På den här skolan finns rutiner för att introducera nyanställda lärare till arbetet" var 6,4 (att jämföra med genomsnittet 6,1 för samtlig personal som svarade på enkäten) och frågan "På den här skolan finns rutiner för att handleda nyanställda lärare i arbetet" hade genomsnittsindex 5,9 (att jämföra med genomsnittet 5,7 för samtlig personal som svarade på enkäten). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet.

Rektorn leder skolans jämställdhetsarbete men åtgärder och insatser behöver grundas i mer genomgripande analyser

Granskningen visar att rektorn till viss del leder ett jämställdhetsarbete på skolan som syftar till att alla elever oberoende av könstillhörighet får samma förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin utveckling. Av intervjuer med lärare och skolläda framgår att basen för skolans jämställdhetsarbete är de förslag på främjande aktiviteter som återges i skolans årliga plan mot diskriminering och kränkande behandling. Exempel på främjande åtgärder är att man ser över hur man fördelar ord i klassrummet, sätter ihop grupper, att man väljer material utifrån genusanalys och har med jämställdhetsperspektivet in i ett projekt. I intervju med lärare framhålls att genustänket alltid är närvarande och genomsyrar allt de gör. Uppföljning av jämställdhetsarbetet sker i samband med uppföljningen av värdegrundsarbetet och i samband med att planen mot diskriminering och kränkande behandling revideras. I inkommen dokumentation uppges att skolans egen kvalitetsundersökning tillsammans med Skolinspektionens skolenkät ger rektorn ett gott underlag för uppföljning av skolans jämställdhetsarbete avseende hur pojkar och flickor upplever studiero, trygghet, stimulans och delaktighet.

Det framkommer vidare i granskningen att rektorn följer upp flera resultat ur ett könsperspektiv, men att analysen av orsaker till skillnader i resultat mellan könen inte är fullständig. I Skolinspektionens elevenkät i årskurs 5 kan man se en skillnad mellan flickor och pojkars resultat och upplevelse av trygghet och att flickor skattar tryggheten på skolan något lägre än pojkarna.² I intervjuer med lärare ges som möjlig förklaring till detta att skolan har fler pojkar än flickor och att pojkarna har en trygghet i varandra. Rektorn säger i intervju att pojkar oftare hörs och märks men att flickor kan vara "oschyssta" mot varandra och att det inte märks lika tydligt. Några flickor säger själva i intervju att det i en klass oftare är pojkar som bråkar och stör och att det kan det ligga bakom att flickorna i enkäter svarar att de känner sig mindre trygga. Någon mer genomgripande analys av orsakerna har dock inte genomförts och därmed saknas även riktade åtgärder för att öka just flickornas upplevelse av trygghet. Det finns även skillnader mellan pojkar och flickor vad gäller måluppfyllelse. I inkommen

² Det samlade indexet för flickor i åk 5 på Vittra Samsset var 7,5 av 10,0 avseende området Trygghet att jämföra med index för pojkar som var 8,3. Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet. För elever i årskurs 9 saknas resultat på grund av för få svarande.

dokumentation uppges att i måluppfyllelsen i årskurs 6 läsåret 2018/2019 var 100 procent för flickor och 61 procent för pojkar. Även i årskurs 3 kunde skolan se att måluppfyllelsen var något lägre för pojkar i ämnena matematik och svenska. I årskurs 9 var det endast tre elever varför det inte gick att se samband och mönster. Även vad gäller skillnaderna i måluppfyllelse saknas det en mer genomgripande analys med förslag på riktade åtgärder för att minska skillnaderna. Överlag har skolan fler främjande än riktade förebyggande insatser i sitt jämställdhetsarbete. Rektorn säger själv att han ser behov av att se över och utveckla analysarbetet på skolan generellt, då det saknas en genomgripande struktur för jämställdhetsarbetet. Det har på enskilda lärares initiativ exempelvis gjorts punktinsatser, men de har på skolan inte fångat upp och planerat för hur de ska arbeta framöver. Rektorn har därför börjat arbeta på en plan för detta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn förstärker styrning och ledning av skolans jämställdhetsarbete genom att utveckla analysen av skolresultat och sätta in åtgärder för att motverka könsskillnader.

Skolinspektionen bedömer att skolans jämställdhetsarbete behöver utvecklas då granskningen visar att rektorn inte försäkrat sig om att jämställdhetsperspektivet på ett tydligt och genomgripande sätt beaktas i analys av de skillnader mellan pojkar och flickor som uppmärksammas i skolans kunskapsresultat och trygghetsresultat. För att kunna se helheten och förstå hur arbetet ska leda till ett resultat på lång sikt behöver det genomföras en analys av skolans behov och förutsättningar. Av intervjuer med skollledning framgår också att rektorn själv uppmärksammat att analysarbetet generellt behöver utvecklas på skolan.

I läroplanen för grundskolan anges att skolan aktivt och medvetet ska främja elevernas lika rättigheter och möjligheter oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmonster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.

För att skolan ska ha ett ändamålsenligt och genomgripande jämställdhetsarbete rekommenderar Skolinspektionen rektorn att ta fram en genomtänkt och långsiktig plan av vilken personal ska få hjälp att ta ut kompassriktningen för olika val som de behöver göra. Rektorn behöver även utveckla analysarbetet av könsmönster i exempelvis kunskapsresultat, anmälningar om kränkande behandling, enkätresultat eller utifrån elevhälsans arbete. I detta ingår bland annat att granska utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer utifrån ett jämställdhetsperspektiv för att därigenom stärka medvetenheten hos all personal kring hur flickor respektive pojkar bemöts och bedöms i skolan. Utifrån en sådan analys behöver rektorn utveckla gemensamma strategier kring hur innehåll som berör jämställdhet tas upp i undervisningen och hur jämställdhetsperspektivet beaktas vid utformningen av undervisningen. Ett viktigt led i detta är att rektorn ser till att kunskap om hur jämställdhetsarbetet kan bedrivas sprids och förankras i personalgruppen samt systematiskt följer upp detta arbete. Detta är enligt Skolinspektionen särskilt relevant på Vittra Samset med tanke på tidigare nämnda skillnader i resultat, både avseende trygghet och kunskapsresultat. Att även ta med eleverna i arbetet och ta stöd av huvudmannen är något som rekommenderas.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen för Skolinspektionens bedömning är att undervisningen på Vittra Samset är målfokuserad och strukturerad samt att den i hög utsträckning präglas av variation och aktivt lärarstöd. Granskningen visar att undervisningen anpassas utifrån elevernas behov och förutsättningar och att eleverna ges möjligheter att påverka undervisningens utformning. Lärarna har också en hög medvetenhet kring vikten av att utforma undervisningen utifrån elevernas intresse och sätter saker i ett sammanhang så eleverna förstår hur de kan använda det som de lär sig i syfte att upprätthålla elevernas intresse och motivation. Eleverna ges också flera olika möjligheter att reflektera över sitt eget lärande.

Eleverna får en undervisning som i hög utsträckning är välstrukturerad, målfokuserad och varierad

Undervisningen på Vittra Samset präglas av varierande arbetssätt och metoder, aktivt lärarstöd och en tydlig lektionsstruktur. Granskningen visar att undervisningen utgår från läroplanen och att lektionerna kännetecknas av målfokus och en tydlig struktur. I intervjuer som genomförs med lärare, elever, elevhälsan och skolledning ges en samstämmig bild av undervisningens utformning, innehåll och organisation som också bekräftas av de lektioner som observeras under skolbesöket. Att lärare skriver målen för lektionen på tavlan med bildstöd, förklarar målen för eleverna och varför de behöver lära sig det som de ska arbeta med under lektionen ger eleverna både ramar att förhålla sig till och stöd. Av granskningen framkommer vidare att lärarna följer en fastställd lektionsstruktur vilket också skapar både en trygghet för elever och främjar studiero. Lärare beskriver i intervju att de kommit överens om att alla lektioner ska innehålla en tillbakablick, genomgång av mål och syfte för lektionen, hur de ska jobba med målet, hur länge de ska arbeta med olika moment. Lektionerna ska även innehålla en återkoppling till hur det har gått under lektionen, utvärdering av lektionen muntligt eller med exit-ticket och genomgång av vad de ska göra nästa lektion. Att lektionerna följer denna struktur och har ett logiskt flöde som eleverna är väl förtrogna med visar även Skolinspektionens lektionsobservationer och framkommer i intervjuer med elever. Att elever upplever att de förstår vad de ska göra under lektionerna bekräftas både under intervju och i Skolinspektionens enkät som besvarades av elever i årskurs 5 vårterminen 2019. ³

Det finns i undervisningen även en god balans mellan gemensamma genomgångar och arbete som genomförs i par, grupp och enskilt, något som också bekräftas av Skolinspektionens lektionsobservationer. Under lektionsobservationerna ser Skolinspektionen exempel på att det finns en variation mellan teoretiska och praktiska uppgifter samt att lärarna i sin undervisning använder och låter eleverna möta olika typer av material och källor såsom läromedelsböcker, webbaserade läromedel, mini-whiteboards, lärplattor och uppgiftskort. Flera lärare framhåller i intervju att när de planerar sin undervisning har de i beaktning att lektionerna ska präglas av variation.

³ Genomsnittsindex på frågan "Mina lärare förklarar vad vi ska göra i skolarbetet så att jag förstår" var 9,1 i årskurs 5 (att jämföra med genomsnittsindex 8,3 för samtliga elever som svarade på enkäten).

Granskningen visar vidare att lärare under lektionerna ger eleverna olika former av aktivt lärarstöd så att de kommer igång med sina uppgifter och bibehåller sitt engagemang. Under Skolinspektionens lektionsobservationer kunde utredarna se flera goda exempel på hur lärare, ibland med hjälp av fritidspersonal eller resurspedagog, aktivt stödjer eleverna såväl vid arbete som genomförs enskilt som i grupp. På samtliga observerade lektioner ser Skolinspektionen lärare som rör sig runt i klassrummet och hjälper eleverna att bibehålla sitt engagemang bland annat genom att ställa frågor och resonera med eleverna. Elever berättar i intervju att de exempelvis kan markera med röd/grön lapp på bänken om de behöver hjälp eller skriva upp sitt namn på tavlan så kommer läraren och hjälper dem. Att läraren skriver upp på tavlan vad de ska gå igenom och varför det är viktigt att kunna det som de lär sig är också ett bra stöd för eleverna. I Skolinspektionens enkät som besvarades av elever i årskurs 5 vårterminen 2019 svarar eleverna också att de i hög uträkning upplever att de får hjälp när de behöver det.⁴

Eleverna ges stimulans och utmaning i undervisningen utifrån sina individuella förutsättningar och behov

Av granskningen framgår att det finns en tydlig och välfungerande struktur i arbetet med att anpassa undervisningen till elevernas skilda förutsättningar och att lärarna aktivt stödjer eleverna i lärandet på olika sätt under lektionerna. I intervju med både lärare och elever ges flera goda exempel på att lärare anpassar undervisningen utifrån elevernas behov samt i syfte att göra den stimulerande och utmanande för alla elever. Lärarna berättar att de exempelvis använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, "Nya språket lyfter", att man är nära in på eleverna och ser vilka behov de har, vad de kan och vad de behöver öva på. Lärare anpassar proven utifrån elevernas behov och i lärarnas planeringar finns även angivet hur de ska stämna av kunskaperna med eleverna. De har också en matris i vilken de lägger in vilka kunskapskrav som är nådda, vilket framhålls av lärare vara ett väldigt överskådligt sätt att se vad de behöver" plocka upp" med varje elev.

I intervjuer med elever, lärare och elevhälsa framkommer att elever i flera ämnen kan arbeta på olika sätt och använda läromedel på olika nivåer, något som

⁴ Genomsnittsindex på frågan "Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" var 8,8 i årskurs 5 (att jämföra med genomsnittsindex 8,6 för samtliga elever som svarade på enkäten).

Skolinspektionen även såg exempel på under några av de observerade lektionerna. Granskningen visar även att elever i behov av det ges extra anpassningar och att eleverna får hjälp av olika hjälpmedel och anpassningar som exempelvis skärmar, lärplattor, placering i klassrummet, individuell genomgång och hörselkåpor. Lärare delar även ibland upp klassen i olika nivåer så att elever antingen får mer utmaningar eller mer stöd beroende på behov. Elevhälsans resurser används som stöd och är på olika sätt och i olika omfattning delaktig i arbetet med att anpassa undervisningen. Elevhälsans representanter säger att de får insyn i de behov som finns genom att dels vara med i klassrummen och samtala med elever, dels genom att delta i arbetslagens möten och under UF-dagarna.

Personalen arbetar aktivt för att stärka elevernas motivation och självförtroende

Granskningen visar att en styrka i undervisningen på Vittra Samset är att personalen vinnlägger sig om att stärka elevernas självförtroende och deras motivation att lära genom att i undervisningen på olika sätt anknyta till elevernas intressen. Lärare prioriterar även att systematiskt göra eleverna delaktiga i planeringen genom att ta hänsyn till elevernas önskemål och intresse utifrån deras utvärdering av lektioner och projektperioder. I intervjuer med elever ges flera goda exempel på hur lärare gör för att stärka elevernas motivation. Exempelvis är lärarna på skolan bra på att göra undervisningen rolig, de pratar med "inlevelse och liv". Lärare är engagerade i sitt ämne och kan mycket om det, vilket märks under genomgångar. Det är också vanligt att lärarna sätter saker i ett sammanhang så att eleverna förstår hur de kan använda det som de lär sig, varför den uppgiften är viktigt och varför det är bra att kunna det som de jobbar med. Eleverna berättar vidare att de också får arbeta på olika sätt under lektionen och de får ta korta pauser och göra något annat en stund om de behöver det. Elever framhåller även vikten av att få beröm och säger att när läraren går runt och tittar på vad de gör och säger "bra jobbat" gör dem glada.

Lärarna säger i intervjuer att de anser att det är viktigt att visa intresse för eleverna och berättar om hur de aktivt arbetar med att ta reda på vad eleverna är intresserade av, och anpassar undervisningen efter det i den mån det är möjligt. De har arbetat mycket med "uppåtpuffar" och med positiv förstärkning. På flera av de observerade lektionerna ser Skolinspektionen exempel på att lärare uppmuntrar och berömmar elever. Även i Skolinspektionens enkät som besvarades av elever i årskurs 5

vårterminen 2019 framgår att eleverna anser att skolarbetet är roligt och att de ges möjlighet att påverka på vilket sätt de får arbeta.⁵

Eleverna görs delaktiga i undervisningen och ges möjlighet att reflektera över sitt eget lärande

Granskningen visar att eleverna ges goda möjligheter att reflektera över sitt eget lärande vilket också medför positiva konsekvenser för deras lärande och motivation. I intervjuer med elever och lärare framkommer att eleverna görs delaktiga i att planera undervisningen bland annat genom att de i slutet på veckan arbetar med sina "Vittraböcker" då de får fundera över och skriva ner sina individuella mål för kommande vecka. De utvärderar även innevarande veckas mål med en reflektion kring hur det gick, vad som var bra eller dåligt och vad de vill och behöver arbeta mer med. Elever själva säger i intervju att det ger dem ett bra tillfälle att fundera kring på vilket sätt de lär sig bäst. Även när de efter varje projekt får utvärdera vad som var bra med projektet och hur de upplevde lärarens insats får eleverna möjlighet att reflektera kring om det var ett bra sätt för dem att lära sig på. Lärare berättar att kamratbedömning, såsom att utvärdera varandra med tre stjärnor och en önskan, är ett bra sätt att arbeta på då det engagerar eleverna och är ett tillfälle då de får uppmärksamma varandra. Även att stämma av mitt i eller i slutet på lektionen för att se vad eleverna har lärt sig är ett sätt att uppmärksamma eleverna på sitt lärande. Andra exempel som kommer fram är att eleverna vid lektionens slut gör utvärderingar om hur och vad de lärt sig på lektionen med tummen upp eller ner, med gröna och röda lappar eller med en exit fråga innan de lämnar klassrummet. Eleverna kan också få som läxa att berätta hemma vad som har gått bra under dagen. På de flesta av de observerade lektionerna kunde Skolinspektionen också se exempel på att eleverna gavs möjligheter att reflektera över sitt eget lärande. Till exempel avslutade en lärare lektionen genom att låta eleverna reflektera både enskilt och tillsammans över hur de tänkt när de löst lektionsuppgiften.

⁵ Genomsnittsindex på frågan "Skolarbetet är roligt" var 6,7 i årskurs 5 (att jämföra med genomsnittsindex 6,3 för samtliga elever som svarade på enkäten). Genomsnittsindex på frågan "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" var 6,9 i årskurs 5 (att jämföra med genomsnittsindex 6,4 för samtliga elever som svarade på enkäten).

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

De sammanfattande motiveringen för bedömningen är att det på Vittra Samset bedrivs ett aktivt och systematiskt arbete med att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero och att åtgärder vidtas för att öka tryggheten utifrån regelbunden kartläggning av elevernas upplevelse.

Skolan arbetar aktivt för att skapa en trygg miljö för eleverna

Granskningen visar att Vittra Samset utifrån en kartläggning av elevernas trygghet genomför åtgärder för att skapa en trygg miljö för eleverna. I Skolinspektionens intervjuer med elever, personal och skolledning framkommer att elever återkommande tillfrågas om hur de upplever tryggheten på skolan, bland annat genom att besvara trivselenkäter och i trygghetsvandringar. Skolinspektionen ser att detta ger skolledningen ett bra underlag att fatta beslut om riktade insatser och åtgärder samt en god grund att bygga ett främjande arbete på. Eleverna uppger i intervju att de känner sig trygga på skolan och att lärarna agerar när det händer något. I resultat från Skolinspektionens enkät (våren 2019) framkommer också att elever skattar påståendet *"Jag känner mig trygg på skolan"* något högre än genomsnittet.⁶ Granskningen visar vidare att resultat av trivselenkäter med sociogram, resultat från kartläggning av otrygga platser, trygghetsenkäter och NöjdKundIndex-undersökningar redovisas på gruppnivå i arbetslagen som sedan tillsammans gör en analys av resultaten. Även elevhälsans representanter och skolledning deltar i analysarbetet och

⁶ Genomsnittsindex på påståendet "Jag känner mig trygg på skolan" var 8,9 i årskurs 5 (att jämföra med genomsnittsindex 8,0 för samtliga elever som svarade på enkäten).

i intervju med lärare uppges att skolledningen tillsammans med personalen avsätter mycket tid för göra de analyser som sedan ligger till grund för att riktade åtgärder sätts in. Exempelvis har man stärkt vuxennärvaron vid identifierade riskområden som toaletter, omklädningsrum och kapprum. Skolan har även infört mobilförbud vilket är en förebyggande åtgärd utifrån att sociala medier identifierats som ett riskområde i de trygghet och trivselenkäter som genomförts på skolan. Elevhälsan berättar att det framkommit att flera elever upplever en otrygghet i att bli utsatt i sociala medier eller fotograferad när man inte vill.

På skolenheten bedrivs ett fungerande och samlat arbete med att skapa studiero
Granskningen visar att det på Vittra Samset bedrivs ett aktivt och ändamålsenligt arbete med att både skapa och återställa studiero i klassrummet. I inkommen dokumentation och i intervjuer med lärare och skolledning framhålls att grunden för skolans förbyggande arbete med skolans värdegrund och studiero läggs under uppstartsperioden vid läsårsstart. Då arbetar personalgruppen tillsammans med att gå igenom ordningsreglerna och konsekvenstrappan med alla elever och se till att de förstår innebörden. Även under skolans UF-dagar pratar de i personalgruppen mycket om förhållningssätt och ordningsregler, och rektorn säger i intervju att han anser att det är viktigt att man tillsammans i personalgruppen kommer överens om hur de ska ha det på skolan och att han förmedlar att man sedan följer det oavsett vad man personligen tycker.

Skolan har som tidigare beskrivits även en gemensam lektionsstruktur som alla lärare i alla ämnen följer, vilket skapar trygghet och förutsägbarhet och därmed främjar studiero. Detta kunde också Skolinspektionen se exempel på under de lektionsobservationer som genomfördes under skolbesöket. I intervju med elever framhölls också att det har blivit bättre struktur på lektionerna och de får veta i förväg vad de ska göra och om de ska få vikarie, något som av en elev uppges vara "jätteviktigt". Elever i en klass där det varit bristande studiero anger att en orsak till att det var stökigt var just att det kom nya lärare som skulle ta över och inte riktigt visste vad de skulle göra. Lärare berättar att de även har ljudskyltar som de använder för att visa på önskad ljudnivå och de pratar en del om när det är okej att ha prat eller högre ljudnivå. Elevhälsans representanter berättar att de på skolan arbetar med olika former av stöd t.ex. att elever som behöver det får sitta i ett annat rum och att det finns hjälpmedel som hörselkåpor och skärmskydd, vilket bidrar till ökad studiero.

När en elev stör undervisningen har lärarna lite olika metoder att återställa ordningen. I intervjuer ges olika exempel av lärare och elever på hur lärare gör, såsom att markera på olika sätt med "tysthetstecken", ha rörelsepåuser och använda sig av den konsekvenstrappa de kommit överens om ska gälla på skolan. Lärare berättar att de

framförallt tar reda på orsaker till att studieron brister för att kunna använda rätt åtgärd, vilket vittnar om ett välfungerande förebyggande arbete med att skapa studiero för eleverna. Lärare berättar exempelvis i intervju att de diskuterar möjliga orsaker till att studieron brister på gruppnivå, t.ex. utifrån om det varit något i upplägget av lektionen som inte fungerade. Lärare tar även på individuell nivå upp med elever vad som behövs för att eleven ska orka med att delta under lektionen utan att störa ordningen.

Av Skolinspektionens enkät som genomfördes vårterminen 2019 framkommer också att elever skattade påståendet "Jag har studiero på lektionerna" högre än genomsnittet för samtliga deltagande skolenheter. FOTNOT: Det samlade indexet för frågeområdet Studiero på Vittra Samset i årskurs 5 är 6,9 av 10,0 (att jämföra med genomsnittindex 5,1 för samtliga elever som svarade på enkäten). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet. För elever i årskurs 9 saknas resultat på grund av för få svarande. Även skolans pedagogiska personal skattade frågeområdet Studiero i Skolinspektionens enkät något högre än genomsnittet för samtliga deltagande.⁷

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn i analyserar skillnader i bedömningar och betyg i olika ämnen, årskurser och mellan pojkar och flickor och för diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Rektorn

⁷ Det samlade indexet för frågeområdet Studiero på Vittra Samset är 7,0 av 10,0 (att jämföra med genomsnittindex 6,8 för samtliga deltagande skolenheter).

analyserar också eventuella skillnader mellan resultat på nationella ämnesprov och slutbetyg. Vad gäller lärares förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg ger rektorn goda möjligheter till samverkan inom skolenheten men mindre möjligheter med lärare på andra skolenheter.

Betygssättning och omdömen granskas och analyseras av rektorn

Granskningen visar att rektorn har skapat ett välfungerande system för att kunna följa upp och analysera lärarnas arbete med bedömning och betygssättning, och att rektorn aktivt uppmärksammar avvikelser i betygssättningen. Skolinspektionens granskning visar att rektorn tillsammans med biträdande rektorn, som även är förstelärare med ansvar att stötta i arbetet med bedömning och betygssättning, analyserar skillnader i bedömningar och betyg i olika ämnen och årskurser och för diskussioner med lärare utifrån dessa analyser. Genom att utgå från lärarnas prognoser, betyg och omdömen, nationell statistik och göra jämförelser med föregående läsårs resultat, samt de insatser skolan arbetat med för att säkerställa likvärdig bedömning, har skolledningen ett brett underlag att grunda sin analys på. Den möjliggör att synliggöra avvikelser som kan kopplas till lärarens kompetens eller eventuell osäkerhet i bedömning och betygssättning. I intervju med skolledningen framkommer att rektorn exempelvis uppmärksammat en lärare som har tolkat bedömningen kring vad som krävs för att uppnå ett visst betyg lite snävt.

Rektorn ger lärarna goda förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betyg inom skolenheten

Granskningen visar att rektorn ger lärarna goda möjligheter att samverka med varandra och kvalitetssäkra sina bedömningar inom skolenheten. Rektorn säger i intervju att skolans ledning arbetar nära lärarna och finns tillgängliga som bollplank. I intervjuer med lärare och skolledning framkommer att framförallt biträdande rektor är ett stöd för lärarna i arbetet med bedömning och betygssättning och har haft genomgångar med lärarna kring bedömningskriterier och kunskapskraven under bland annat UF-dagar. Lärarna anser också att det finns bra stödmaterial i form av exempelvis Skolverkets bedömningsstöd "Nya språket lyfter" och bedömningsmatriser att använda som stöd. De är också många behöriga lärare på skolan som kan stötta varandra vid bedömning och betygssättning i och med att rektorn sett till att de ges tid för detta. Lärarna får stöttning inför varje bedömningstillfälle genom att de uppmanas att avsätta tid till sambedömning och de får stöd av förstelärare i bedömningsarbetet som att fylla i bedömningsmatrisen, sätta mitterminsomdömen och bedöma de nationella proven. Det framkommer även att det avsätts tid för kollegialt lärande och bedömningsdiskussioner under arbetslagsmöten, den så kallade "pedagogiska timmen" och "UF-dagar" och att bedömningskompetens är ett prioriterat utvecklingsområde under läsåret 2019/2020. Lärare säger i intervju att de anser att

det är bra med stöd kring bedömning men att det alltid är bra att ha det som utvecklingsområde för att utveckla sin egen kompetens. Lärare som undervisar i samma årskurser bollar exempelvis regelbundet och ofta med varandra och lärare tar även med sig texter till arbetslagen och diskuterar bedömning. De arbetar även tillsammans med bedömningsstöden och de sambedömer nationella prov. I Skolenkäten för pedagogisk personal våren 2019 skattades påståendet *"På den här skolan är det tydligt hur bedömningen av elevernas kunskapsutveckling ska gå till"* och *"På den här skolan samarbetar vi lärare kring bedömning av elevernas kunskaper"* högre än genomsnittet för samtliga deltagande.⁸ Rektorn berättar att han ser till att behörig lärare sätter betyg och att skolans utmaning har varit att de obehöriga lärarna behöver mycket hjälp. Arbetslagsledare och förstelärare har dock kunnat stötta dem.

I insänd dokumentation framkommer att skolledningens analyser av skolans och lärarnas bedömningsarbete från tidigare läsår har visat att skolan behöver ta fram tydliga rutiner för sambedömning av nationella prov och tydligare strukturer för vad som gäller vid de fyra kunskapsavstämningarna som genomförs under ett läsår. Rektorn har därför initierat ett arbete för att utveckla bedömningsarbetet genom att lärare får handledning av förstelärare inför varje kunskapsavstämning och att arbetet med sambedömning av nationella prov också kommer utvecklas genom att det organiseras av förstelärare. Granskningen visar dock att det saknas förutsättningar för lärarna att sambedöma med lärare på andra skolor. Såväl skolledning som lärare i intervju säger att de arbetar för att hitta en skola att initiera ett samarbete med under innevarande läsår. Skolinspektionen vill här framhålla vikten av att ett sådant samarbete kommer till stånd då det bidrar till att bedömningen blir mer tillförlitlig och

⁸ Det samlade indexvärdet för frågeområdet Bedömning och betygssättning på Vittra Samset i år 7,8 av 10,0 (att jämföra med genomsnittindex 7,3 för samtliga skolenheter som svarade på enkäten). Ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning om påståendet.

inte låter sig påverkas av till exempel lokala "traditioner" eller bedömningskulturer samt att lärare som är ensamma i sina ämnen på skolan får en ämneskollega att samverka med.

På Skolinspektionens vägnar

X Agneta Kenneberg

Beslutsfattare

Signerat av: Agneta Kenneberg

X Ana-Maria Koci Spång

Föredragande

Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

I handläggningen av ärendet har även utredarna Sofia Granberg och Mari Isacson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 11 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektorn.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 22 oktober 2019 och den 23 oktober 2019. Besöket genomfördes av Ana-Maria Koci Spång och Sofia Granberg.

Vittra Samset är en fristående grundskola i Jönköpings kommun som läsåret 2019/20 har 222 elever i årskurserna 1-9. Huvudman för skolan är Vittraskolorna AB med organisationsnummer 556458-6716.